

Katarzyna Sabina Posiadała

Strategie pamięciowe w rozwijaniu kompetencji leksykalnej uczących się języka niemieckiego w wieku 55+ na przykładzie polskich opiekunów osób starszych pracujących w Niemczech

Streszczenie

Przedmiotem dysertacji są potrzeby i możliwości U55+ w kontekście (samo)kształcenia językowego, zatem: ich motywacje, potencjał kompetencyjny, ze szczególnym uwzględnieniem kompetencji leksykalnej w języku niemieckim, świadomość i biegłość strategiczna w jej rozwijaniu, możliwości oraz warunki kształcenia formalnego i pozaformalnego ze wskazaniem na branżę opiekunów osób starszych, a także autorski kurs języka niemieckiego zorganizowany i przeprowadzony w środowisku cyfrowym. Za przedmiot badań można tym samym uznać sam proces optymalizacji kształcenia kompetencji leksykalnej U55+ za pomocą leksykalnych strategii pamięciowych, które są rozwijane podczas treningu strategicznego w czasie e-learningowego, profilowanego kursu języka niemieckiego.

Część teoretyczno-analityczna obejmuje pięć rozdziałów. W pierwszym z nich, wprowadzającym do tematyki opanowywania słownictwa języka obcego, wskazano na ogólne prawidłowości zapamiętywania w nauce języków obcych. W drugim poddano analizie związane z tym procesem czynniki indywidualne, obejmujące uczących się języków obcych w wieku 55+. Z kolei w trzecim i czwartym rozdziale omówiono kompetencję leksykalną i możliwości jej rozwoju w grupie U55+, ze szczególnym uwzględnieniem tzw. leksykalnych strategii pamięciowych. Strategie te rozszerzane są w ramach treningu strategicznego, który może być prowadzony również w środowisku cyfrowym. Potencjalne warunki jego przeprowadzenia omówiono w rozdziale piątym.

Część empiryczna, którą stanowi szósty i ostatni rozdział dysertacji, ma charakter raportu z badań i obejmuje dwa, powiązane ze sobą moduły badawcze. Pierwszy z nich – wstępny – posłużył do przeprowadzenia ogólnopolskiego badania sondażowego w grupie U55+, będących opiekunami osób starszych w Niemczech. Jego celem była analiza ich potrzeb, oczekiwań i możliwości, m.in. w aspekcie uczenia się słownictwa języka niemieckiego, jak również zbadanie kontekstu edukacyjnego – m.in. oferty programowej kursów języka niemieckiego na poziomie podstawowym oraz wybranych materiałów dydaktycznych oferowanych dla tej grupy zawodowej. Na podstawie diagnozy wstępnej w drugim module badawczym opracowano

założenia programowe docelowego kursu języka niemieckiego realizowanego online z wykorzystaniem platformy Moodle, którego istotnym komponentem jest trening strategiczny w zakresie leksykalnych strategii pamięciowych. W module tym zaprezentowano wyniki badań pogłębionych dotyczących realizacji tego kursu, analizę procesu kształcenia z perspektywy studium wybranych przypadków, a także wynik jego ewaluacji. Wnioski z realizacji tego projektu, poza wypełnieniem funkcji poznawczej, są podstawą opracowania ściśle ukierunkowanych rozwiązań metodyczno-organizacyjnych, przyczyniając się do podniesienia efektywności kształcenia kompetencji leksykalnej U55+ w ramach przedmiotowego kursu, ale i przyszłych projektów edukacyjnych.

Słowa klucze

strategie uczenia się słownictwa, strategie pamięciowe, seniorzy, uczący się w wieku 55+, nauczanie seniorów, kompetencja leksykalna, słownictwo obcojęzyczne, leksyka, trening strategiczny, technologie informacyjno-komunikacyjne, kurs e-learningowy, kurs *online*, platforma edukacyjna, platforma Moodle

K. Pońcudate